NARODZINY RUCHU SOLIDARNOŚĆ

I wołam, ja, syn polskiej ziemi, a zarazem ja, Jan Paweł II, papież, wołam z całej głębi tego tysiąclecia, wołam w przeddzień Święta Zesłania, wołam wraz z wami wszystkimi: Niech zstąpi duch Twój! Niech zstąpi duch Twój! I odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!

Jan Paweł II

Warszawa, 2 VI 1979

Fala strajków, które ogarnęły kraj latem 1980 roku doprowadziła do narodzin SOLIDARNOŚCI – największego w powojennych dziejach Polski ruchu społecznego o wielorakim podłożu. Jedną z najistotniejszych przyczyn były tak zwane „puste półki”, czyli braki w zaopatrzeniu sklepów i wzrost cen. W nocy z 16 na 17 sierpnia 1980 w Stoczni Gdańskiej im. Lenina powstał Międzyzakładowy Komitet Strajkowy, który wysunął listę 21 postulatów. Pierwszym i najważniejszym z nich było utworzenie niezależnych związków zawodowych. Za głosem Wybrzeża poszły zakłady w całym kraju. Także na terenie województwa płockiego miały miejsce liczne protesty załóg żądających zmian w systemie zarządzania w przedsiębiorstwach, poprawy warunków płacowych i rozwiązania problemów socjalnych.

31 sierpnia 1980 podpisane zostało porozumienie pomiędzy MKS, reprezentującym ponad 700 strajkujących zakładów, a komisją rządową. Na jego mocy rozpoczął się proces tworzenia niezależnych struktur związkowych. Nowy związek miał być jednolitą organizacją o zasięgu ogólnopolskim, działającą w oparciu o struktury regionalne, a nie branżowe. 17 września 1980 wybrano tymczasowe kierownictwo – Krajową Komisję Porozumiewawczą pod przewodnictwem Lecha Wałęsy, która pełniła rolę komitetu założycielskiego związku.

W Płocku Międzyzakładowy Komitet Założycielski NSZZ Solidarność ukonstytuował się 20 września 1980. Członkami założycielami były komisje zakładowe przy MPK, FMŻ, ZWS Polmo, WSSE i MZRiP. Podczas spotkania w Domu Technika ich przedstawiciele uchwalili tymczasowe zasady statutowe i powołali tymczasowy zarząd w składzie: Wojciech Wiścicki, Jan Chmielewski, Jan Brodzki, Józef Rycharski, Konrad Łykowski, Kazimierz Lisowski, Henryka Wiśniewska i Janusz Olszewski. Na przewodniczącego wybrano Wojciecha Wiścickiego, a na wiceprzewodniczącego – Jana Chmielewskiego.

24 września 1980 w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie złożono wniosek o rejestrację Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Solidarność. Różnymi metodami władza próbowała odwlec rejestrację związku, by wreszcie uczynić to 10 listopada 1980, po licznych demonstracjach i pod groźbą kolejnej fali strajków.

Po rejestracji na terenie całego kraju rozpoczęto kampanie wyborcze do struktur zakładowych i regionalnych. W regionie płockim I Walne Zebranie Delegatów odbyło się w dniach 11 i 12 stycznia 1981. Zatwierdziło ono program działania organizacji w regionie, określiło formy jej pracy, dokonało wyboru władz i delegatów na I Krajowy Zjazd Delegatów, który odbył się w Gdańsku w dniach 5-10 września i 26 września – 7 października 1981. Region Płock reprezentowali: Wojciech Wiścicki (przewodniczący), Jan Chmielewski (wiceprzewodniczący), Jan Brodzki, Grażyna Przybylska-Wendt, Andrzej Sosnowski, Tadeusz Taworski i ks. Tadeusz Łebkowski w charakterze obserwatora. Grażyna Przybylska-Wendt została wybrana do władz krajowych związku.

1

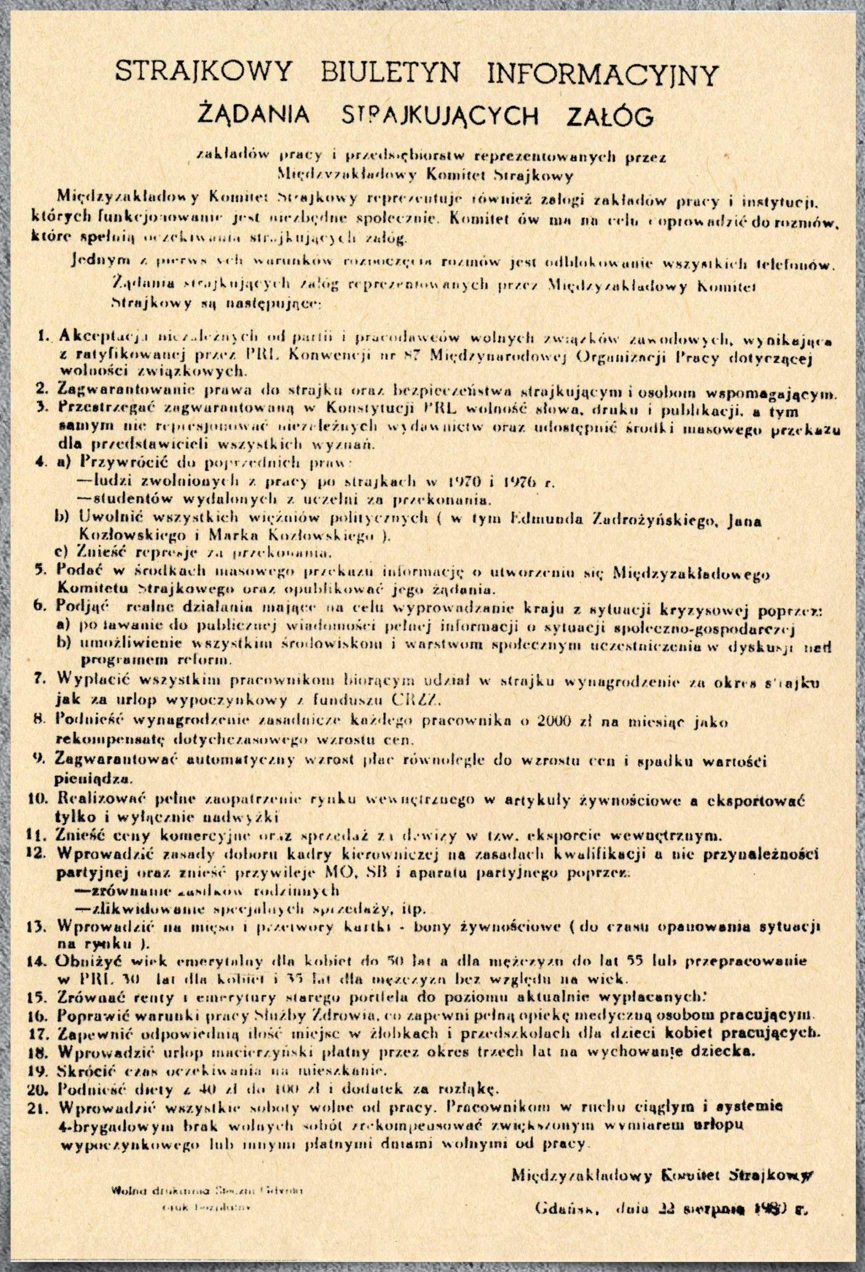

STRAJKOWY BIULETYN INFORMACYJNY

ŻĄDANIA STRAJKUJĄCYCH ZAŁÓG

zakładów pracy i przedsiębiorstw reprezentowanych przez Międzyzakładowy Komitet Strajkowy

Międzyzakładowy Komitet Strajkowy reprezentuje również załogi zakładów pracy i instytucji, których funkcjonowanie jest niezbędne społecznie. Komitet ów ma na celu doprowadzić do rozmów, które spełnią oczekiwania strajkujących załóg.

Jednym z pierwszych warunków rozpoczęcia rozmów jest odblokowanie wszystkich telefonów.

Żądania strajkujących załóg reprezentowanych przez Międzyzakładowy Komitet Strajkowy są następujące:

1. Akceptacja niezależnych od partii i pracodawców wolnych związków zawodowych, wynikająca z ratyfikowanej przez PRL Konwencji nr 87 Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej wolności związkowych.
2. Zagwarantowanie prawa do strajku oraz bezpieczeństwa strajkującym i osobom wspomagającym.
3. Przestrzegać zagwarantowaną w Konstytucji PRL wolność słowa, druku i publikacji, a tym samym nie represjonować niezależnych wydawnictw oraz udostępnić środki masowego przekazu dla przedstawicieli wszystkich wyznań.
4. a) Przywrócić do poprzednich praw:
   —ludzi zwolnionych z pracy po strajkach w 1970 i 1976 r.
   —studentów wydalonych z uczelni za przekonania.
   b) Uwolnić wszystkich więźniów politycznych (w tym Edmunda Zadrożyńskiego, Jana Kozłowskiego i Marka Kozłowskiego).
   c) Znieść represje za przekonania.
5. Podać w środkach masowego przekazu informację o utworzeniu się Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego oraz opublikować jego żądania.
6. Podjąć realne działania mające na celu wyprowadzenie kraju z sytuacji kryzysowej poprzez:
   a) podawanie do publicznej wiadomości pełnej informacji o sytuacji społeczno-gospodarczej
   b) umożliwienie wszystkim środowiskom i warstwom społecznym uczestniczenia w dyskusji nad programem reform.
7. Wypłacić wszystkim pracownikom biorącym udział w strajku wynagrodzenie za okres strajku jak za urlop wypoczynkowy z funduszu CRZZ.
8. Podnieść wynagrodzenie zasadnicze każdego pracownika o 2000 zł na miesiąc jako rekompensatę dotychczasowego wzrostu cen.
9. Zagwarantować automatyczny wzrost płac równolegle do wzrostu cen i spadku wartości pieniądza.
10. Realizować pełne zaopatrzenie rynku wewnętrznego w artykuły żywnościowe a eksportować tylko i wyłącznie nadwyżki.
11. Znieść ceny komercyjne oraz sprzedaż za dewizy w tzw. eksporcie wewnętrznym.
12. Wprowadzić zasady doboru kadry kierowniczej na zasadach kwalifikacji a nie przynależności partyjnej oraz znieść przywileje MO, SB i aparatu partyjnego poprzez:
   —zrównanie zasiłków rodzinnych
   —zlikwidowanie specjalnych sprzedaży, itp.
13. Wprowadzić na mięso i przetwory kartki - bony żywnościowe (do czasu opanowania sytuacji na rynku).
14. Obniżyć wiek emerytalny dla kobiet do 50 lat a dla mężczyzn do lat 55 lub przepracowanie w PRL 30 lat dla kobiet i 35 lat dla mężczyzn bez względu na wiek.
15. Zrównać renty i emerytury starego portfela do poziomu aktualnie wypłacanych.
16. Poprawić warunki pracy Służby Zdrowia, co zapewni pełną opiekę medyczną osobom pracującym.
17. Zapewnić odpowiednią ilość miejsc w żłobkach i przedszkolach dla dzieci kobiet pracujących.
18. Wprowadzić urlop macierzyński płatny przez okres trzech lat na wychowanie dziecka.
19. Skrócić czas oczekiwania na mieszkanie.
20. Podnieść diety z 40 zł do 100 zł i dodatek za rozłąkę.
21. Wprowadzić wszystkie soboty wolne od pracy. Pracownikom w ruchu ciągłym i systemie 4-brygadowym brak wolnych sobót zrekompensować zwiększonym wymiarem urlopu wypoczynkowego lub innymi płatnymi dniami wolnymi od pracy.

Międzyzakładowy Komitet Strajkowy

Wolna drukarnia Stoczni Gdańsk

Gdańsk, dnia 22 sierpnia 1980 r.

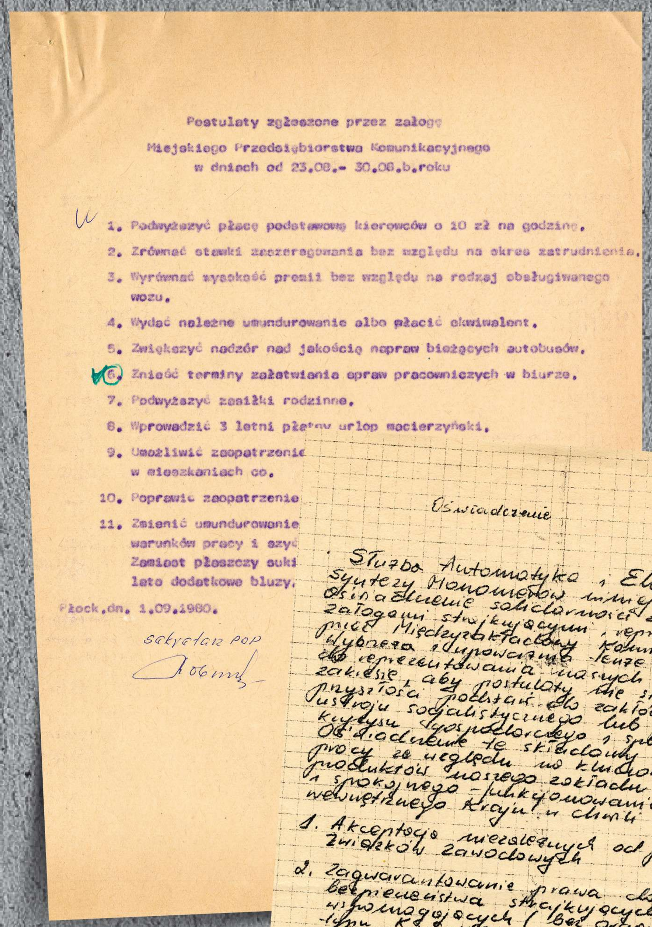

Postulaty zgłoszone przez załogę Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego w dniach od 23.08.- 30.08.b.roku

1. Podwyższyć płacę podstawową kierowców o 10 zł na godzinę.
2. Zrównać stawki zaszeregowania bez względu na okres zatrudnienia.
3. Wyrównać wysokość premii bez względu na rodzaj obsługiwanego wozu.
4. Wydać należne umundurowanie albo płacić ekwiwalent.
5. Zwiększyć nadzór nad jakością napraw bieżących autobusów.
6. Znieść terminy załatwiania spraw pracowniczych w biurze.
7. Podwyższyć zasiłki rodzinne.
8. Wprowadzić 3 letni płatny urlop macierzyński.
9. Umożliwić zaopatrzenie [illegible] w mieszkaniach co.
10. Poprawić zaopatrzenie [illegible]
11. Zmienić umundurowanie [illegible] warunków pracy i szy[illegible] Zamiast płaszczy suk[illegible] lato dodatkowe bluzy, [illegible]

Płock, dn. 1.09.1980.

Sekretarz POP

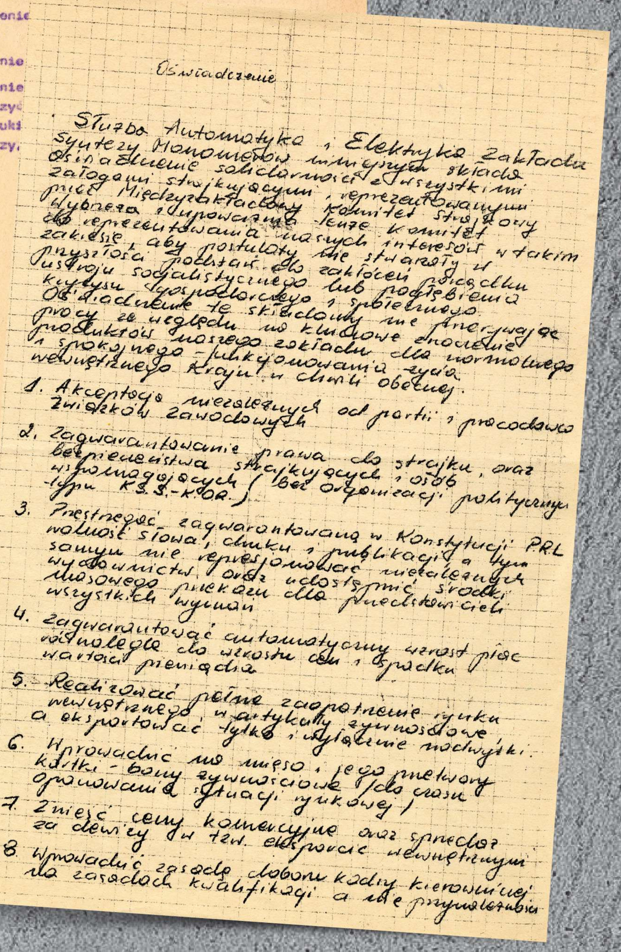

Oświadczenie

Służba Automatyka i Elektryka Zakładu Syntezy Monomerów [illegible] składa oświadczenie solidarności z wszystkimi załogami strajkującymi, reprezentowanymi przez Międzyzakładowy Komitet Strajkowy. Wybiera i upoważnia tenże komitet do reprezentowania naszych interesów w takim zakresie, aby postulaty nie stwarzały w przyszłości podstaw do zakłóceń porządku ustroju socjalistycznego lub podżegania kryzysu gospodarczego i społecznego. Oświadczenie to składamy nie angażując pracy ze względu na kluczowe znaczenie produktów naszego zakładu dla normalnego i spokojnego funkcjonowania życia wewnętrznego kraju w chwili obecnej.

1. Akceptacja niezależnych od partii i pracodawców związków zawodowych.
2. Zagwarantowanie prawa do strajku, oraz bezpieczeństwa strajkujących i osób wspomagających (bez organizacji politycznych typu KSS.-KOR.).
3. Przestrzegać zagwarantowaną w Konstytucji PRL wolność słowa, druku i publikacji a tym samym nie represjonować niezależnych wydawnictw, oraz udostępnić środki masowego przekazu dla przedstawicieli wszystkich wyznań.
4. Zagwarantować automatyczny wzrost płac równolegle do wzrostu cen i spadku wartości pieniądza.
5. Realizować pełne zaopatrzenie rynku wewnętrznego w artykuły żywnościowe a eksportować tylko i wyłącznie nadwyżki.
6. Wprowadzić na mięso i jego przetwory kartki - bony żywnościowe (do czasu opanowania sytuacji rynkowej)
7. Znieść ceny komercyjne oraz sprzedaż za dewizy w tzw. eksporcie wewnętrznym
8. Wprowadzić zasadę doboru kadry kierowniczej na zasadach kwalifikacji a nie przynależności

2

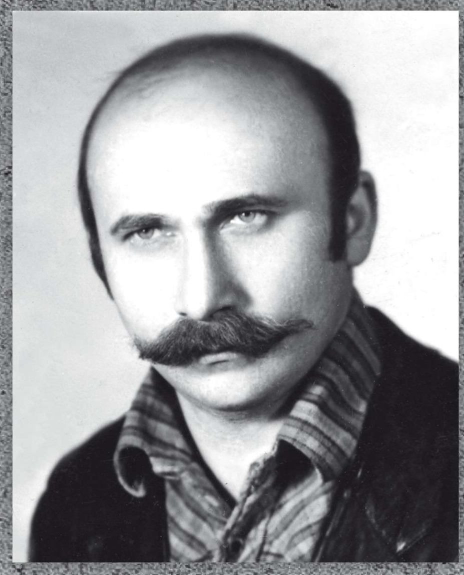

Wojciech Wiścicki

Jan Chmielewski

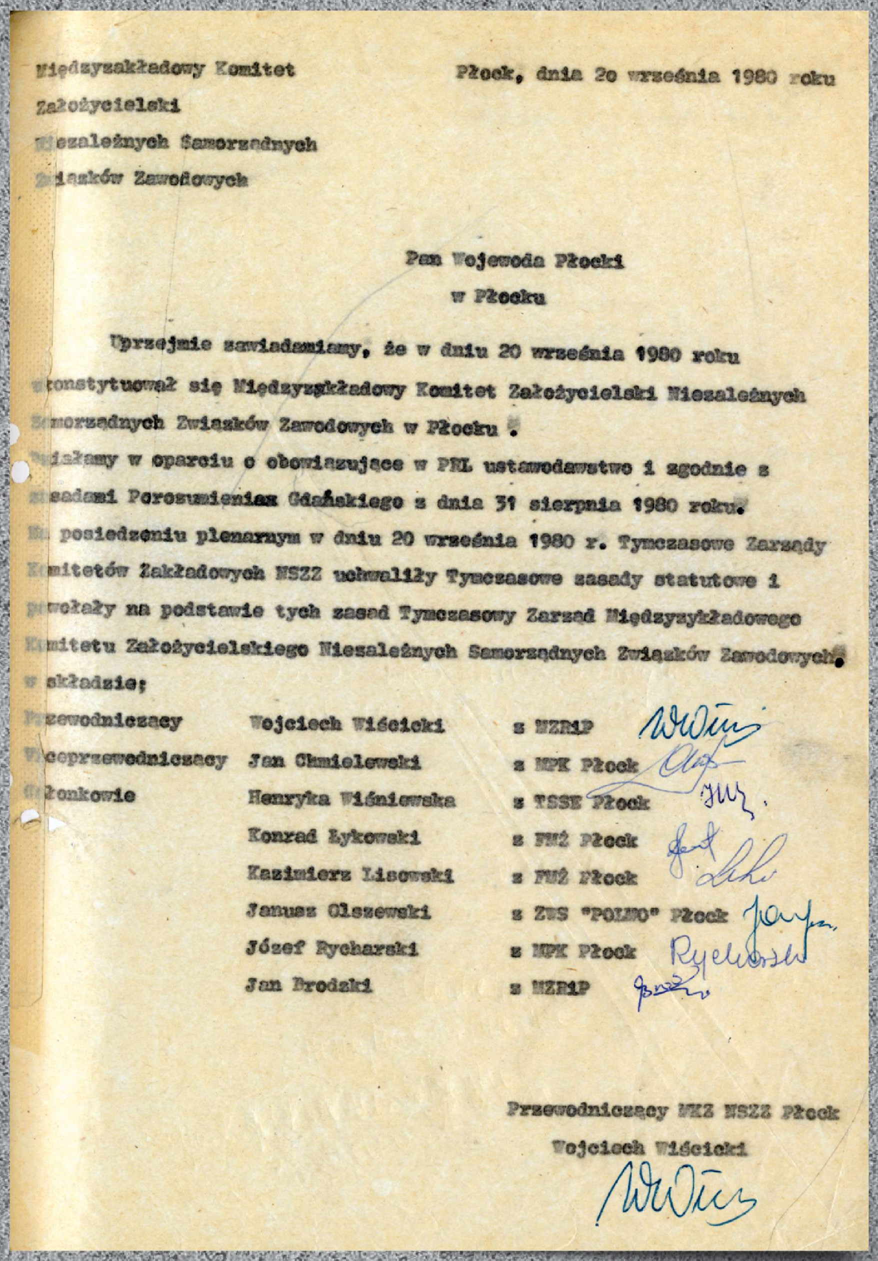

Międzyzakładowy Komitet Założycielski Niezależnych Samorządnych Związków Zawodowych

Płock, dnia 20 września 1980 roku

Pan Wojewoda Płocki w Płocku

Uprzejmie zawiadamiamy, że w dniu 20 września 1980 roku ukonstytuował się Międzyzakładowy Komitet Założycielski Niezależnych Samorządnych Związków Zawodowych w Płocku.

Działamy w oparciu o obowiązujące w PRL ustawodawstwo i zgodnie z zasadami Porozumienia Gdańskiego z dnia 31 sierpnia 1980 roku.

Na posiedzeniu plenarnym w dniu 20 września 1980 r. Tymczasowe Zarządy Komitetów Zakładowych NSZZ uchwaliły Tymczasowe zasady statutowe i powołały na podstawie tych zasad Tymczasowy Zarząd Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego Niezależnych Samorządnych Związków Zawodowych w składzie:

Przewodniczący	Wojciech Wiścicki	z MZRiP
Wiceprzewodniczący	Jan Chmielewski	z MPK Płock
Członkowie	Henryka Wiśniewska	z WSSE Płock
	Konrad Łykowski	z FMŻ Płock
	Kazimierz Lisowski	z FMŻ Płock
	Janusz Olszewski	z ZWS "POLMO" Płock
	Józef Rycharski	z MPK Płock
	Jan Brodzki	z MZRiP

Przewodniczący MKZ NSZZ Płock

Wojciech Wiścicki

Henryka Wiśniewska

Konrad Łykowski

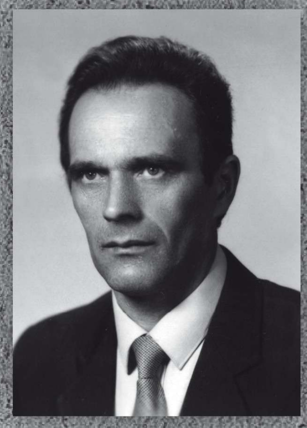

Kazimierz Lisowski

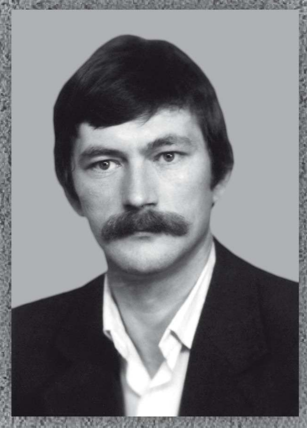

Janusz Olszewski

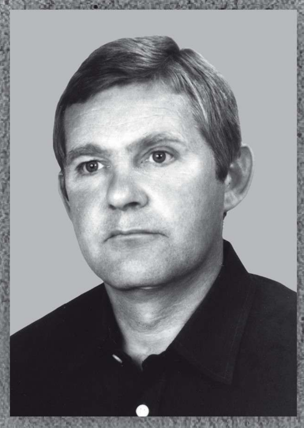

Józef Rycharski

Jan Brodzki

3

Żądamy rejestracji BEZ ZMIAN W STATUCIE NSZZ SOLIDARNOŚĆ

4

5

Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ SOLIDARNOŚĆ

1 Stocznia Gdańska im. Lenina podczas strajków sierpniowych 1980 roku.

2 Sygnatariusze aktu powołania Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego Niezależnych Samorządnych Związków Zawodowych w Płocku: Wojciech Wiścicki, Jan Chmielewski, Henryka Wiśniewska, Konrad Łykowski, Kazimierz Lisowski, Janusz Olszewski, Józef Rycharski, Jan Brodzki.

3 Członkowie płockiej organizacji związkowej przed gmachem Sądu Najwyższego, Warszawa, 10 XI 1980.

4 Uczestnicy I Walnego Zebrania Delegatów NSZZ Solidarność Region Płock, 12 I 1981.

5 Przedstawiciele regionu płockiego podczas obrad I Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ S; od lewej: Tadeusz Taworski, Jan Chmielewski, Wojciech Wiścicki, Grażyna Przybylska-Wendt, Andrzej Sosnowski, Jan Brodzki, Gdańsk, wrzesień 1981.